

Makro: Dış ticaret dengesi jeopolitik gelişmelerin de etkisiyle bozuldu

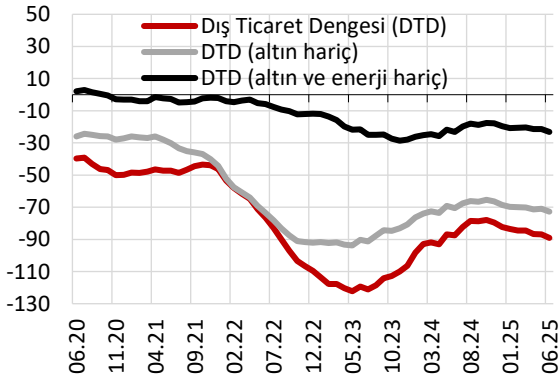
Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı geçici verilere göre haziran ayında dış ticaret açığı 8,2 milyar \$ oldu. Böylece yılın ilk yarısında dış açık 49,4 milyar \$ olurken, 12 aylık birikimli olarak ise 89,2 milyar \$'a yükseldi. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre dış açık aylık bazda yükseldi. Bu bozulmada jeopolitik gelişmeler kaynaklı enerji emtia fiyatlarındaki yükselişin enerji ithalatını artırmasının yanı sıra enerji dışındaki emtialarda da jeopolitik riskler kaynaklı fiyat artışı olabileceği endişesiyle öne çekilen talep etkili oldu. Paritedeki yükseliş ve altın ithalatındaki yavaşlama ise dış açığı bozulmayı sınırladı.

Dış açığın mevcut seyrinin yıl sonu için 20 milyar \$ civarındaki cari açık tahminimizle uyumlu olmaya devam ettiğini değerlendiriyoruz. Bununla birlikte, tarifeler ve jeopolitik gelişmeler kaynaklı riskler azalarak da olsa devam ediyor.

Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı geçici verilere göre, haziran ayında ihracat yıllık bazda %8,0 artışla 20,5 milyar \$, ithalat ise yıllık %15,3 artışla 28,7 milyar \$ seviyesinde gerçekleşti. Böylece haziran ayında dış ticaret açığı bir önceki yıla göre 2,3 milyar \$ artışla 8,2 milyar \$ oldu. Dış ticaret açığı yılın ilk yarısında 49,4 milyar \$ olurken, 12 aylık birikimli açık 86,9 milyar \$'dan 89,2 milyar \$'a yükseldi (Tablo 1 ve Grafik 1).

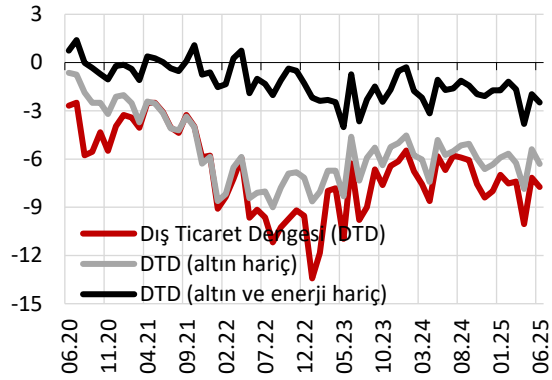
Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış (m.a.) verilere göre dış ticaret dengesinde bir miktar bozulma görüldü. Altın ve enerji hariç dış dengede (m.a.) mayıs ayında görülen toparlanmanın ardından haziranda yeniden bozulma gerçekleşti. Altın ithalatı aylık bazda gerilerken, enerji ithalatında jeopolitik gelişmeler kaynaklı petrol fiyat artışının etkisiyle artış gözlemlendi (Grafik 2).

Grafik 1. Dış Ticaret Dengesi (12 aylık birikimli, milyar \$)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı, Akbank

Grafik 2. Dış Ticaret Dengesi (mev. ard., milyar \$)

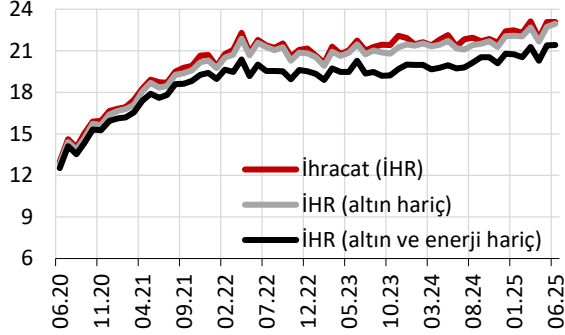
İhracat

İhracat (m.a.) haziranda aylık bazda yatay seyretti (Tablo 3, Grafik 3). Altın ihracatı haziranda aylık 128 milyon \$ ile son 7 aylık ortalamasının altında gerçekleşti. Son 3 ayda art arda düşüş gösteren enerji ihracatı (m.a.) ise petrol fiyatlarındaki artışın da etkisiyle %15,0 ile güçlü artış gösterdi. Böylelikle altın ve enerji hariç ihracattaki (m.a.) aylık artış sınırlı kaldı. Çeyreklik olarak bakıldığında ise ihracat artışının belirgin ivme kaybettiği görüldü.

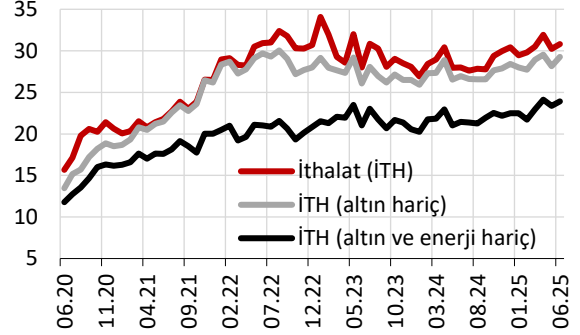
Bölgesel ihracat verilerine göre (m.a.), AB-27 ülkelerine yapılan ihracat, paritedeki yükselişe (1,13→1,15) rağmen sınırlı artarken, Diğer Avrupa ile Yakın ve Orta Doğu bölgelerine yapılan ihracat azaldı. (Grafik 5 ve 6, Tablo 3). Kuzey Amerika bölgesine yapılan ihracat, nisan ve mayıs aylarında tarifeler kaynaklı yüksek oynaklığın ardından haziranda %1,0 arttı. Çeyreklik olarak bakıldığında ise AB-27'ye artış devam ederken, Yakın ve Orta Doğu ile Kuzey Amerika'ya yapılan ihracat azaldı.

Mal gruplarına göre ihracat (m.a.), tüketim ve yatırım mallarında azalırken, ara mallarında arttı (Grafik 7 ve 8, Tablo 3). Çeyreklik olarak baktığımızda ise yatırım malları bir önceki çeyreğe göre güçlü artış gösterirken, tüketim malları ihracatı geriledi.

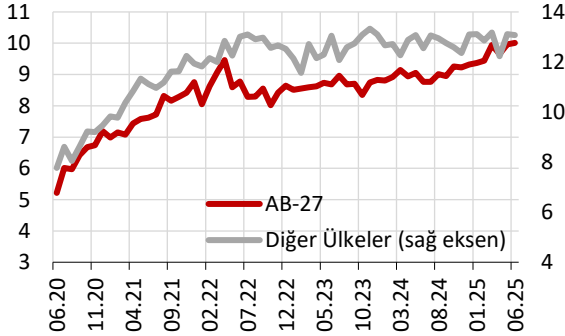
Grafik 3. İhracat (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

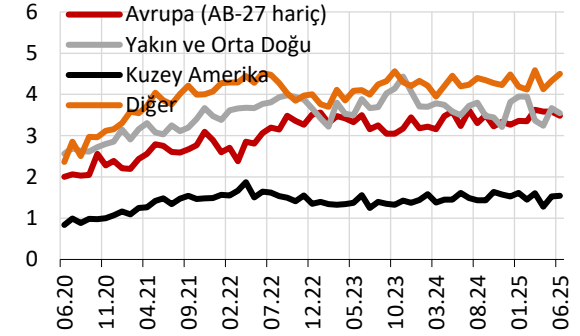
Grafik 4. İthalat (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

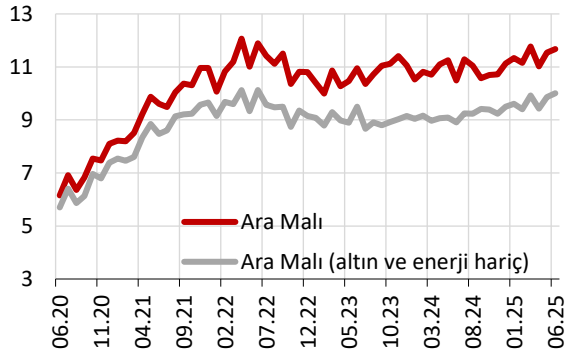
Grafik 5. Bölgesel ihracat (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

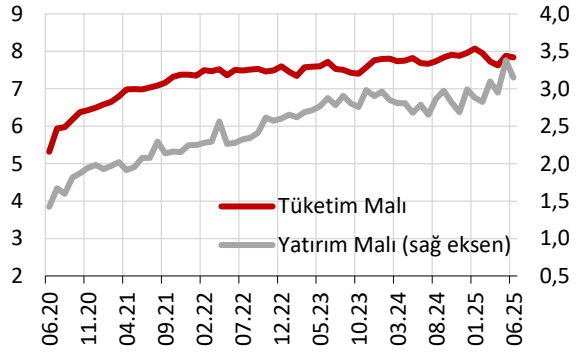
Grafik 6. Bölgesel ihracat (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

Grafik 7. Ara Malı ihracatı (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

Grafik 8. Yatırım ve Tüketim Malı ihracatı (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı, Akbank

İthalat

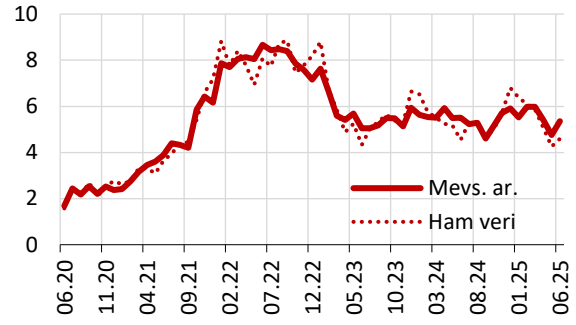
İthalat (m.a.) altın ithalatındaki gerilemeye karşın enerji ve çekirdek ithalattaki artışın etkisiyle **haziranda aylık bazda %1,9 arttı** (Grafik 4, Tablo 3). **Altın ithalatı** 1,55 milyar \$ ile son 12 ay ortalamasının (1,67 milyar \$) altında gerçekleşti. 12 ayda birikimli olarak altın ithalatı 20,6 milyar \$ seviyesinde (Grafik 9). **Enerji ithalatı** (m.a.) ise jeopolitik gelişmelerin etkisiyle petrol fiyatlarında görülen artışın ardından (Brent petrol ortalama fiyat: 64,0\$/bbl→69,8\$/bbl) aylık bazda %12,6 arttı.

İthalat ikinci çeyrekte enerji ithalatındaki azalışa karşın altın ve çekirdek ithalattaki artış kaynaklı %3,5 büyüdü.

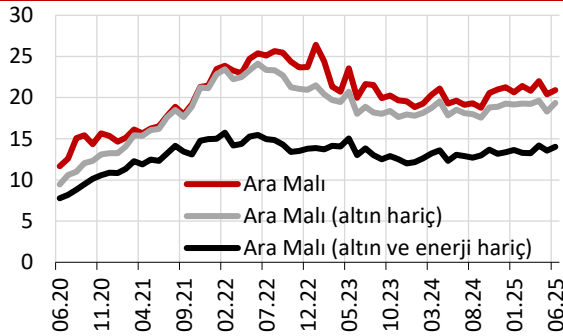
Grafik 9. Altın İthalatı (milyar \$)

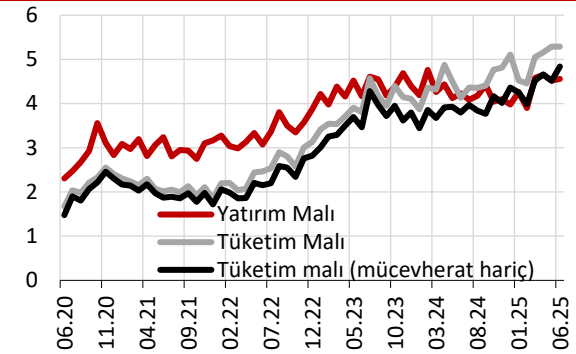
Grafik 10. Enerji İthalatı (milyar \$)

Grafik 11. Ara Mali İthalatı (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

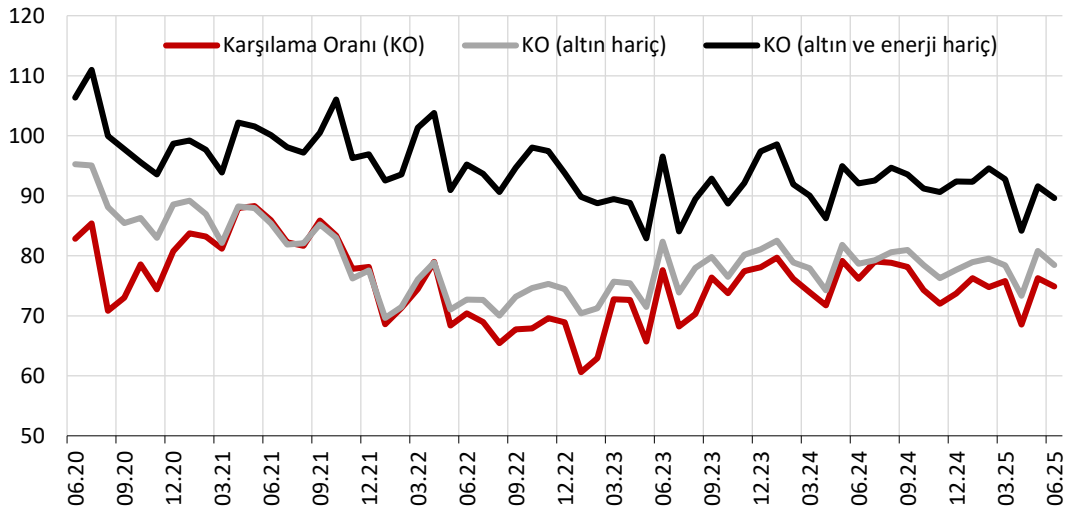

Grafik 12. Yatırım ve Tüketim Mali İthalatı (mevsimsellikten arındırılmış, milyar \$)

Altın ve enerji hariç çekirdek ithalat (m.a.) ise aylık bazda %2,3 arttı. Çekirdek ithalattaki artışta altın ve enerji hariç ara malı ithalatındaki %3,4 artış ile yatırım malları ithalatındaki %0,8 artış etkili oldu. Diğer yandan, tüketim malı ithalatı yatay seyretti (Grafik 11-12). Ancak, bunda mücevherat ithalatındaki düşüş öne çıktı. Mücevherat hariç bakıldığında tüketim malı ithalatının aylık %7,2 arttığı görülüyor (Grafik 12, Tablo 3). Bu gelişmeler neticesinde altın ve enerji hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı (m.a.) %91,6'dan %89,6'ya geriledi (Grafik 13).

Grafik 13. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (% , mevsimsellikten arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı, Akbank

Tablo 1. Dış Ticaret (Ham Veri, milyar dolar)

	2020	2021	2022	2023	2024	12 Ay Birikimli Haziran 2025	İlk 6 Ay 2024	2025
Dış Ticaret Dengesi	-49,9	-46,2	-109,5	-106,3	-82,2	-89,2	-42,5	-49,4
İhracat	169,6	225,2	254,2	255,6	261,8	267,0	126,2	131,4
İthalat	219,5	271,4	363,7	362,0	344,0	356,1	168,7	180,9
Dış Ticaret Dengesi (altın ve enerji hariç)	-3,0	-2,1	-11,9	-27,9	-19,6	-23,1	-12,3	-15,9
İhracat (altın ve enerji hariç)	162,5	213,2	234,8	234,9	241,7	247,4	115,9	121,5
İthalat (altın ve enerji hariç)	165,4	215,2	246,7	262,8	261,3	270,5	128,2	137,4
Dış Ticaret Dengesi (altın)	-22,7	-1,9	-17,5	-25,7	-13,6	-16,5	-6,6	-9,5
Altın ihracatı	2,5	3,6	2,9	4,3	3,5	4,0	1,2	1,8
Altın ithalatı	25,2	5,5	20,4	30,0	17,1	20,6	7,8	11,2
Dış Ticaret Dengesi (enerji)	-24,2	-42,2	-80,1	-52,7	-49,0	-49,5	-23,6	-24,1
Enerji ihracatı	4,7	8,5	16,4	16,4	16,6	15,6	9,1	8,2
Enerji ithalatı	28,9	50,7	96,5	69,1	65,6	65,1	32,7	32,3
İhracat	169,6	225,2	254,2	255,6	261,8	267,0	126,2	131,4
İhracat (AB-27)	70,0	93,1	103,0	104,3	108,5	112,8	53,4	57,7
İhracat (AB-27 Dışı)	99,6	132,2	151,1	151,3	153,3	154,2	72,8	73,8
İhracat (Diğer Avrupa)	24,4	31,5	36,6	39,7	40,1	41,2	18,8	19,8
İhracat (Yakın ve Orta Doğu)	31,3	38,4	45,0	45,6	43,6	43,1	21,0	20,6
İhracat (Kuzey Amerika)	11,2	16,4	18,8	16,5	18,1	18,1	8,6	8,6
İhracat (Diğer)	32,7	45,9	50,7	49,6	51,5	51,8	24,5	24,8
İhracat (Yatırım Malları)	19,8	24,8	29,0	33,7	34,0	35,3	16,2	17,5
İhracat (Ara Malları)	80,3	115,2	133,4	129,0	130,6	133,7	63,8	66,8
Ara Malı İhracatı (altın ve enerji hariç)	73,2	103,1	114,1	108,3	110,6	114,1	53,4	56,9
İhracat (Tüketim Malları)	68,3	83,8	89,8	90,7	93,7	94,0	44,9	45,2
İthalat	219,5	271,4	363,7	362,0	344,0	356,1	168,7	180,9
İthalat (Yatırım Malları)	31,8	35,9	40,5	52,7	50,6	51,1	24,6	25,1
İthalat (Ara Malları)	163,0	210,1	292,4	261,3	238,3	246,2	118,1	126,0
Ara Malları İthalatı (altın hariç)	137,8	204,6	272,0	231,3	221,2	225,6	110,3	114,8
Ara Malları İthalatı (altın ve enerji hariç)	108,9	154,0	175,4	162,2	155,6	160,5	77,5	82,5
İthalat (Tüketim Malları)	24,1	24,9	30,5	47,6	54,5	58,1	25,8	29,4
Mücevherat İthalatı	1,4	1,6	3,0	3,9	7,8	7,2	3,7	3,1
Tüketim Malı İthalatı (mücevherat hariç)	22,7	23,4	27,5	43,7	46,7	50,9	22,1	26,3
Karşılama Oranı	77,0	83,1	69,8	71,1	76,2	75,1	74,8	72,8
Karşılama Oranı (altın hariç)	85,7	83,7	73,2	76,0	79,1	78,5	77,7	76,5
Karşılama Oranı (altın ve enerji hariç)	97,8	99,2	95,2	89,9	92,7	91,7	90,7	88,8

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

Tablo 2. Dış Ticaret (Ham Veri, milyar dolar)

	Mar.25	Nis.25	May.25	Haz.25	2024-Ç3	2024-Ç4	2025-Ç1	2025-Ç2
Dış Ticaret Dengesi	-7,2	-12,1	-6,6	-8,2	-17,5	-22,3	-22,5	-26,9
İhracat	23,4	20,8	24,8	20,5	66,4	69,1	65,3	66,1
İthalat	30,6	32,9	31,5	28,7	83,9	91,4	87,8	93,1
Dış Ticaret Dengesi (altın ve enerji hariç)	-1,7	-6,2	-1,9	-3,6	-3,7	-3,6	-4,2	-11,7
İhracat (altın ve enerji hariç)	21,5	19,2	23,2	19,0	61,4	64,5	60,1	61,4
İthalat (altın ve enerji hariç)	23,2	25,4	25,1	22,6	65,1	68,0	64,3	73,1
Dış Ticaret Dengesi (altın)	-1,1	-2,2	-1,8	-1,4	-2,0	-5,0	-4,1	-5,4
Altın ihracatı	0,4	0,2	0,3	0,1	1,5	0,8	1,1	0,7
Altın ithalatı	1,6	2,4	2,1	1,6	3,5	5,8	5,2	6,1
Dış Ticaret Dengesi (enerji)	-4,4	-3,7	-3,0	-3,2	-11,7	-13,7	-14,2	-9,9
Enerji ihracatı	1,5	1,3	1,3	1,4	3,6	3,8	4,1	4,0
Enerji ithalatı	5,9	5,1	4,3	4,6	15,3	17,5	18,3	13,9
İhracat	23,4	20,8	24,8	20,5	66,4	69,1	65,3	66,1
İhracat (AB-27)	10,5	9,2	10,8	9,4	26,8	28,3	28,3	29,4
İhracat (AB-27 Dışı)	12,9	11,6	14,0	11,2	39,6	40,8	37,0	36,8
İhracat (Diğer Avrupa)	3,6	3,3	3,7	3,1	10,8	10,5	9,7	10,1
İhracat (Yakın ve Orta Doğu)	3,3	3,0	3,8	2,8	11,1	11,5	10,9	9,7
İhracat (Kuzey Amerika)	1,6	1,3	1,7	1,3	4,5	5,0	4,3	4,3
İhracat (Diğer)	4,5	4,0	4,7	3,9	13,2	13,9	12,1	12,6
İhracat (Yatırım Malları)	3,2	2,9	3,6	2,8	8,5	9,3	8,2	9,3
İhracat (Ara Malları)	11,9	10,8	12,2	10,7	33,9	33,0	33,0	33,8
Ara Malı İhracatı (altın ve enerji hariç)	10,0	9,3	10,6	9,2	28,9	28,3	27,8	29,1
İhracat (Tüketim Malları)	7,9	6,8	8,6	6,5	23,2	25,6	23,2	21,9
İthalat	30,6	32,9	31,5	28,7	83,9	91,4	87,8	93,1
İthalat (Yatırım Malları)	4,5	4,6	4,6	4,2	13,1	12,9	11,7	13,4
İthalat (Ara Malları)	20,9	22,8	21,3	19,4	57,6	62,5	62,5	63,5
Ara Malları İthalatı (altın hariç)	19,3	20,4	19,2	17,9	54,1	56,7	57,3	57,4
Ara Malları İthalatı (altın ve enerji hariç)	13,4	15,4	14,9	13,3	38,8	39,2	39,0	43,5
İthalat (Tüketim Malları)	5,2	5,4	5,6	5,1	13,0	15,7	13,4	16,0
Mücevherat İthalatı	0,7	0,7	1,0	0,3	1,4	2,7	1,2	1,9
Tüketim Malı İthalatı (mücevherat hariç)	4,5	4,7	4,6	4,8	11,6	13,0	12,2	14,1
Karşılama Oranı	76,5	63,2	78,9	71,5	79,2	75,6	74,4	71,2
Karşılama Oranı (altın hariç)	79,1	67,5	83,4	75,2	80,8	79,8	77,7	75,3
Karşılama Oranı (altın ve enerji hariç)	92,8	75,7	92,5	84,1	94,3	94,8	93,5	84,1

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

Tablo 3. Dış Ticaret (Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış)

	Aylık Yüzde Değişim				Çeyreklik Yüzde Değişim			
	Mar.25	Nis.25	May.25	Haz.25	2024-Ç3	2024-Ç4	2025-Ç1	2025-Ç2
İhracat	3,7	-5,4	5,5	0,0	0,3	0,6	3,1	0,2
İhracat (altın hariç)	2,9	-4,5	4,9	0,9	-0,5	1,6	2,7	0,8
Enerji ihracatı	-6,6	-1,9	-2,9	15,0	-26,8	1,7	17,2	-0,1
İhracat (altın ve enerji hariç)	3,6	-4,6	5,5	0,1	1,6	1,6	1,9	0,9
Altın ihracatı	71,4	-51,3	56,3	-62,4	58,2	-44,7	34,9	-37,3
İhracat (AB-27)	5,3	-2,9	3,2	0,4	-0,2	4,1	3,4	3,0
İhracat (AB-27 Dışı)	2,5	-7,2	7,2	-0,3	0,6	-1,9	2,9	-1,9
İhracat (Diğer Avrupa)	8,3	-1,3	0,1	-2,9	1,1	-5,6	5,1	3,0
İhracat (Yakın ve Orta Doğu)	-14,7	-3,7	13,2	-3,3	1,6	-4,8	7,5	-7,1
İhracat (Kuzey Amerika)	10,5	-20,1	19,2	1,0	-3,5	8,8	-1,5	-6,8
İhracat (Diğer)	11,4	-10,1	5,0	3,9	0,9	0,1	-0,8	0,5
İhracat (Yatırım Malları)	9,8	-4,9	14,6	-6,8	2,8	0,0	3,6	7,6
İhracat (Ara Malları)	5,5	-6,4	4,7	1,2	0,2	-1,1	5,3	-0,1
Ara Mali İhracatı (altın ve enerji hariç)	5,6	-5,0	4,6	1,5	3,1	0,8	2,9	1,3
İhracat (Tüketim Malları)	-2,8	-1,4	3,4	-0,5	-0,1	2,2	0,0	-1,7
İthalat	2,3	4,6	-5,3	1,9	-3,7	7,9	0,0	3,5
İthalat (altın hariç)	4,4	2,1	-4,7	4,0	-3,2	5,3	0,8	2,7
İthalat (altın ve enerji hariç)	5,6	5,1	-3,1	2,3	-1,2	4,0	-0,1	6,3
Enerji ithalatı	0,1	-9,5	-12,1	12,6	-10,7	10,9	4,2	-11,2
Altın ithalatı	-24,5	50,8	-12,0	-26,6	-13,5	66,4	-11,1	17,2
İthalat (Yatırım Malları)	17,4	1,5	-2,8	0,8	-0,9	-4,4	5,1	7,7
İthalat (Ara Malları)	-2,6	5,7	-7,3	2,5	-4,6	9,8	0,1	0,8
Ara Malları İthalatı (altın ve enerji hariç)	-0,4	7,1	-4,6	3,4	-1,1	4,2	0,1	3,8
Ara Malları İthalatı (altın hariç)	-0,2	1,9	-6,7	5,8	-4,0	6,1	1,3	-0,7
İthalat (Tüketim Malları)	13,4	2,1	2,5	0,0	-2,8	11,8	-4,5	12,2
Mücevherat İthalatı	12,2	-4,9	54,8	-42,1	-17,4	38,5	-40,9	36,5
Tüketim Mali İthalatı (mücevherat hariç)	13,5	3,0	-3,1	7,2	-0,5	8,3	1,7	9,8

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı, Akbank

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Çağlar Yüncüler - Müdür

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Sercan Pişkin

Sercan.Piskin@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekil, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizzat bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.Ş., Ak Yatırım A.Ş. ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

